

ZÁKON
ze dne 2019

kterým se mění zákon č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změně některých zákonů (zákon o silničním provozu), ve znění pozdějších předpisů

Parlament se usnesl na tomto zákoně České republiky:

Čl. I
Změna zákona o silničním provozu

Zákon č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změně některých zákonů (zákon o silničním provozu), ve znění zákonů č. 60/2001 Sb., č. 478/2001 Sb., č. 62/2002 Sb., č. 311/2002 Sb., č. 320/2002 Sb., č. 436/2003 Sb., č. 53/2004 Sb., č. 229/2005 Sb., č. 76/2006 Sb., č. 411/2005 Sb., č. 226/2006 Sb., č. 342/2006 Sb., č. 264/2006 Sb., č. 226/2006 Sb., č. 215/2007 Sb., č. 170/2007 Sb., č. 374/2007 Sb., č. 124/2008 Sb., č. 274/2008 Sb., č. 480/2008 Sb., č. 227/2009 Sb., č. 424/2010 Sb., č. 281/2009 Sb., 133/2011 Sb., 297/2011 Sb., 329/2011 Sb., 341/2011 Sb., 375/2011 Sb., 119/2012 Sb., č. 197/2012 Sb., č. 193/2012 Sb., č. 390/2012 Sb., č. 18/2012 Sb., č. 396/2012 Sb., č. 297/2011 Sb., č. 101/2013 Sb., č. 233/2013 Sb., č. 300/2013 Sb., č. 239/2013 Sb., č. 64/2014 Sb., č. 230/2014 Sb., č. 249/2014 Sb., č. 268/2015 Sb., č. 48/2016 Sb., č. 298/2016 Sb., č. 250/2016 Sb., č. 183/2017 Sb., č. 199/2017 Sb., č. 193/2018 Sb. se mění takto:

1. V § 124 odst. 13 písm. b) se slovo „nebo“ zrušuje.
2. V § 124 odst. 13 se za písm. b) vkládá nové písm. c), které zní: „*užitím vyhrazeného jízdního pruhu v rozporu s § 14 odst. 1 a 2, nebo*“.
3. V § 124 odst. 13 se dosavadní písm. c) označuje jako písm. d).

Čl. II
Účinnost

Tento zákon nabývá účinnosti dne 5. června 2019.

DŮVODOVÁ ZPRÁVA

A. OBECNÁ ČÁST

Název

Zákon, kterým se mění zákon č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změně některých zákonů (zákon o silničním provozu), ve znění pozdějších předpisů.

Zhodnocení platného právního stavu, včetně zhodnocení současného vztahu k rovnosti mužů a žen

Dosavadní znění zákona o silničním provozu vymezuje v ustanovení § 124 odst. 13 působnost obecní policie ve věci projednání přestupku příkazem na místě, přičemž vymezuje okruh těchto přestupků. Stávající právní úprava opravňuje obecní policii projednat příkazem na místě přestupky podle ustanovení § 125c odst. 1 písm. f) bodů 1, 3 až 6 a 8, 9 a 11 a dále přestupky podle zákona o silničním provozu spáchané porušením místní nebo přechodné úpravy provozu na pozemních komunikacích, nedovoleným zastavením nebo stáním vozidla na pozemní komunikaci, nebo porušením pravidel pro chůzi, jízdu na jízdním kole, jízdu nemotorových vozidel, jízdu na zvířatech, vedení a hnaní zvířat nebo užívání osobního přepravníku.

Stávající právní úprava nemá bezprostřední, ani sekundární dopady na rovnost mužů a žen a nevede k diskriminaci jednoho z pohlaví, neboť nijak nerozlišuje, ani nezvýhodňuje, jedno z pohlaví, a nestanoví pro něj odlišné podmínky. Stávající právní úprava má zcela stejné dopady na muže i na ženy.

Nezbytnost právní úpravy

Navrhovaná právní úprava se týká institutu vyhrazeného jízdní pruhu, jímž je jízdní pruh na pozemní komunikaci, jež je vyznačen podle vyhlášky č. 294/2015 Sb., kterou se provádějí pravidla provozu na pozemních komunikacích, svislými dopravními značkami IP 20a a IP 20b. Zákon o silničním provozu upravuje tento institut v ustanovení § 14 odst. 1 a 2 tohoto předpisu.

Uvedené značky vyznačují podle současné právní úpravy ve výše uvedené vyhlášce vyhrazený jízdní pruh pro autobusy, vozidla linkové osobní dopravy a trolejbusy a jeho situování ve vztahu k ostatním jízdním pruhům. Vyhrazený jízdní pruh je současně na pozemní komunikaci vyznačen vodorovnými značkami, zejména „Podélná čára souvislá“ nebo „Podélná čára přerušovaná“ a nápisem „BUS“. Ve spodní části značky nebo na dodatkové tabulce lze vyznačit dobu, po kterou je jízdní pruh vyhrazen. Na značce lze vyznačit i jízdní pruhy v protisměru. V případě vyhrazeného jízdního pruhu pro jiný druh vozidla nebo pro určitý účel se do modrého pole vyznačuje příslušný symbol nebo vhodný nápis. Je-li v modrém poli uveden nápis TAXI, je vyhrazený jízdní pruh určen pro vozidla taxislužby označená střešní svítlnou s nápisem TAXI, je jízdní pruh na pozemní komunikaci, který je příslušnou dopravní značkou určen pouze pro některé druhy vozidel nebo jen pro stanovený účel. Vyhrazení může platit nepřetržitě nebo jen po vymezenou dobu.

Nejčastějším způsobem, jakým je institut vyhrazeného pruhu v praxi využíván, je pruh vyhrazený pro vozidla hromadné dopravy (autobusy, vozidla linkové osobní dopravy a trolejbusy). Institut je často využíván na místech, kde jinak časté dopravní kolony tvořené osobními a nákladními automobily znemožňují průjezd vozidlům hromadné dopravy a dalším vozidlům, pro něž je pruh vyhrazen. Vyhrazení jízdního pruhu pro vozidla hromadné dopravy

umožňuje zejména v oblastech s vysokým dopravním zatížením dodržování jízdních řádů a zajištění přepravních služeb obyvatel v souladu s veřejným zájmem, v některých případech navíc i zvyšuje bezpečnost chodců na přechodech. Síť vyhrazených jízdních pruhů může tvořit a na mnoha místech v České republice již nyní tvoří součást páteřní sítě rychlé přepravy cestujících v hustě obydlených oblastech a na vysoce frekventovaných pozemních komunikacích.

Časté ignorování institutu vyhrazeného pruhu ze strany řidičů však způsobuje snížení jeho efektivity, nerespektování obecně platných pravidel silničního provozu pak vede obecně k poklesu disciplíny řidičů. Podle šetření, které realizovala Technická správa komunikací v hlavním městě Praze na přelomu let 2016 a 2017, využilo v průběhu pěti pracovních dnů celkem 54 vyhrazených pruhů ve dvaceti pražských ulicích více než 70 % řidičů neoprávněně.

Protože dosavadní právní úprava neumožňuje obecní policii projednat příkazem na místě přestupky podle zákona o silničním provozu spáchané užitím vyhrazeného jízdního pruhu v rozporu s ustanovením § 14 odst. 1 a 2 zákona o silničním provozu a musí tyto přestupky postupovat do správního řízení, navrhuje se tímto s ohledem na výše uvedené rozšířit pravomoci obecní policie na úseku provozu na pozemních komunikacích a zařadit do vymezení okruhu přestupků, které obecní policie může projednat příkazem na místě podle ustanovení § 124 odst. 13 zákona o silničním provozu, rovněž přestupky spáchané užitím vyhrazeného jízdního pruhu v rozporu s výše citovanými ustanoveními zákona o silničním provozu.

Odůvodnění hlavních principů navrhované právní úpravy, včetně dopadů navrhovaného řešení ve vztahu k rovnosti mužů a žen a vysvětlení její nezbytnosti jako celku

Hlavním principem navrhované právní úpravy je rozšíření pravomocí obecní policie na úseku provozu na pozemních komunikacích tak, aby mohla účinně, a především bezprostředně postihovat protiprávní jednání spočívající v užití vyhrazeného jízdního pruhu v rozporu s ustanovením § 14 odst. 1 a 2 zákona o silničním provozu.

Navrhovaná právní úprava za tímto účelem rozšiřuje vymezený okruh přestupků podle zákona o silničním provozu, které je obecní policie oprávněna podle ustanovení § 124 odst. 13 projednat příkazem na místě.

Podle navrhované právní úpravy tak bude obecní policie oprávněna projednat příkazem na místě přestupky podle § 14 odst. 1 a 2 zákona o silničním provozu spočívající:

1. ve vjetí ostatním vozidlem do vyhrazeného pruhu v podélném směru, nejde-li o objíždění, předjíždění, odbočování, otáčení, vjíždění na pozemní komunikaci, nebo o situaci, kdy vjetí do vyhrazeného pruhu vyžadují zvláštní okolnosti, například není-li mezi vyhrazeným pruhem a okrajem vozovky dostatek místa,
2. v přejíždění ostatním vozidlem vyhrazeného pruhu zvýšeného nad nebo sníženého pod úroveň vozovky nebo od vozovky jinak odděleného například obrubníkem, nejde-li o přejíždění příčně, a to na místě k tomu přizpůsobeném,
3. v ohrožení nebo omezení vozidla, pro které je jízdní pruh vyhrazen, ostatním vozidlem při vjetí do vyhrazeného pruhu,
4. v nedání přednosti ostatním vozidlem vozidlu, pro které je jízdní pruh vyhrazen, a to v situaci, kdy vozidlo, pro které je jízdní pruh vyhrazen, při odbočování nebo jiné změně směru jízdy křížuje směr jízdy ostatního vozidla jedoucího po její pravé nebo levé straně a dává znamení o změně směru jízdy, to vše za předpokladu, že je vyhrazený pruh vyznačen na tramvajovém pásu,

5. v neumožnění přejetí vozidla, pro které je vyhrazen jízdní pruh, z vyhrazeného jízdního pruhu do přilehlého jízdního pruhu snížením rychlosti jízdy, popřípadě i zastavením vozidla, nebo
6. v nedání znamení o změně směru jízdy řidičem vozidla ve vyhrazeném jízdním pruhu a v ohrožení řidičů ostatních vozidel.

Navrhovaná právní úprava nemá bezprostřední, ani sekundární dopady na rovnost mužů a žen a nevede k diskriminaci jednoho z pohlaví, neboť nijak nerozlišuje, ani nezvýhodňuje, jedno z pohlaví, a nestanoví pro něj odlišné podmínky. Navrhovaná právní úprava má zcela stejné dopady na muže i na ženy.

Zhodnocení souladu navrhované úpravy s ústavním pořádkem České republiky, s mezinárodními smlouvami, jimiž je Česká republika vázána, a s akty práva Evropské unie

Navrhovaná právní úprava je v souladu s ústavním pořádkem České republiky, stávající úpravu nikterak neruší, pouze ji doplňuje. Navrhovaná právní úprava je v souladu s mezinárodními smlouvami, kterými je Česká republika vázána, jakož i s obecně uznávanými a dodržovanými zásadami mezinárodního práva a s akty práva Evropské unie.

Předpokládaný hospodářský a finanční dopad navrhované právní úpravy na státní rozpočet, ostatní veřejné rozpočty, na podnikatelské prostředí České republiky, dále sociální dopady, včetně dopadů na rodiny a dopadů na specifické skupiny obyvatel, zejména osoby sociálně slabé, osoby se zdravotním postižením a národnostní menšiny, a dopady na životní prostředí a dopady na bezpečnost nebo obranu státu

Navrhovaná právní úprava nebude mít dopad na státní rozpočet ani na ostatní veřejné rozpočty. Rovněž nebude mít negativní dopad na podnikatelské prostředí České republiky. Navrhovaná právní úprava nebude mít žádné sociální dopady, nemá dopady na specifické skupiny obyvatel (osoby sociálně slabé, osoby se zdravotním postižením, národnostní menšiny), ani dopady na životní prostředí či na bezpečnost nebo obranu státu.

Zhodnocení dopadů navrhovaného řešení ve vztahu k ochraně soukromí a osobních údajů

Úprava nemá dopady ve vztazích k ochraně soukromí či osobních údajů a žádným způsobem nemění dosavadní praxi v oblasti ochrany soukromí či osobních údajů.

Zhodnocení korupčních rizik

Navrhovaná právní úprava respektuje protikorupční legislativu a nepřináší nová korupční rizika.

Odůvodnění návrhu na vyslovení souhlasu s návrhem zákona Poslaneckou sněmovnou již v prvním čtení

Návrh zákona si klade za cíl co nejdříve napravit stav, kdy více než dvě třetiny řidičů nerespektují institut vyhrazeného pruhu a obecní policie nemá pravomoc příslušné přestupky proti zákonu o silničním provozu efektivně postihovat. Proto se navrhuje, aby Poslanecká sněmovna v souladu s ustanovením § 90 odst. 2 zákona č. 90/1995 Sb., o jednacím řádu Poslanecké sněmovny, ve znění pozdějších předpisů, vyslovila s návrhem zákona souhlas již v prvním čtení.

B. ZVLÁŠTNÍ ČÁST

Čl. I

Bod 1.

V souvislosti s včleněním obsahu navrhované právní úpravy mezi dosavadní ustanovení § 124 odst. 13 písm. b) a c) se navrhuje vyškrtnout v dosavadním ustanovení § 124 odst. 13 písm. b) nadbytečné slovo „nebo“, které bude nově obsažené v novém znění ustanovení § 124 odst. 13 písm. c).

Bod 2.

Navrhuje se, aby navrhovaná právní úprava respektovala dosavadní systematické členění ustanovení § 124 odst. 13 a tvořila nové znění ustanovení § 124 odst. 13 písm. c), které podle navrhované právní úpravy nově zní: „*užitím vyhrazeného jízdního pruhu v rozporu s § 14 odst. 1 a 2, nebo*“. Ustanovení, na které nově znění ustanovení § 124 odst. 13 písm. c) odkazuje, tvoří ustanovení § 14 odst. 1 a 2 zákona o silničním provozu, které upravuje některé záležitosti související s institutem vyhrazeného jízdního pruhu.

Bod 3.

Dosavadní ustanovení § 124 odst. 13 písm. c) se nově označuje jako ustanovení § 124 odst. 13 písm. d).

Čl. II

Účinnost navrhované právní úpravy symbolicky navrhuje ke dni 5. června 2019, na který připadá mezinárodní den životního prostředí.

V Praze dne 15. ledna 2019

Předkladatel:

Petr Dolínek, v.r.